

Сліпецький В.П. Соціокультурна інтеграція студентів з обмеженими фізичними можливостями засобами фізичної культури і виховання / Сліпецький В.П. / Система надання освіти дітям з особливими потребами в умовах сучасного навчального закладу : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ 14 грудня 2016 року). – Лисичанськ : ВП «ЛПК ЛНУ» – Лисичанськ : ФОП Пронькіна К.В. – 2016. – С.141-143.

Анотація. У статті розкрито потенціал фізичної культури як засобу компенсаторського виховання, а також критеріїв здійснення інтеграції навчання та виховання студентів з обмеженими фізичними можливостями.

Ключові слова: комунікативне виховання, інтеграція, фізичне виховання.

СОЦІОКУЛЬТУРНА ІНТЕГРАЦІЯ СТУДЕНТІВ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І ВИХОВАННЯ

Актуальність. За сучасних умов першорядного значення набуває стратегія гуманізації суспільних відносин у їх різних аспектах. Фізичне виховання різних груп населення і насамперед молоді є важливим чинником реалізації цієї стратегії, надаючи можливість здійснення соціокультурної інтеграції студентів з ослабленим здоров'ям та фізичними вадами. Це висуває на передній план дослідження потенціалу фізичної культури як засоба компенсаторського виховання, а також критеріїв здійснення такої інтеграції.

Означена проблематика розроблялася вітчизняними і західними дослідниками, серед яких насамперед слід назвати праці Е.Г. Булича [1], Дж. Бейла [3], К. Гайдемана [4], А. Магльованого та інш. [2]. Як підкреслює Е. кайнеман, «фізична культура і спорт є ідеальним полем соціальної інтеграції» [4, с.179].

Метою даної статті є розкриття можливостей фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спецмедгрупи за умов становлення з притаманною йому гіподинамією.

Насамперед слід зазначити, що постіндустріальні зрушення і відповідні трансформації українського соціуму впливають на якісні характеристики фізичної культури: вона демонструє множинність форм і засобів впливу на різні групи населення через телебачення, як наслідування тим, хто займається регулярно фізичними вправами, відвідує секції тощо. У спеціальній літературі ще недостатньо уваги приділяється тій обставині, що фізична культура і фізичне виховання як активний бік цієї культури є активними чинниками соціальних змін і перетворень. У цьому зв'язку виникає низка питань, пов'язаних з розумінням нових завдань, що сьогодні стоять перед фізичною культурою і спортом, адже функції останніх не збігаються з функціональними репрезентаціями індустріального зразка, хоча і мають певні спільні моменти.

Серед таких моментів слід насамперед назвати гіподинамію як антропологічну характеристику індустріальних і постіндустріальних соціумів. Слід зазначити, що погіршення стану здоров'я молоді у гіподинамічних суспільствах (а в Україні ще до цього слід віднести також і Чорнобильський синдром) вносить певні корективи у гасло «фізичної вдосконаlostі», що є модерним за своїм змістом та функціональними навантаженням. Сучасне фізичне виховання, насамперед серед

студентської та учнівської молоді, має бути компенсаторним, сприяти процесам соціалізації молоді у активному і мобільному суспільстві.

У методологічному плані замість єдиного і універсального ідеалу фізичного розвитку, постіндустріальні соціуми на перший план висувують плюральні орієнтири та норми, що пов'язується із процесом індивідуалізації. На цей момент, зокрема, звертають увагу західні філософи та соціологи (Н. Еліас, Ю. Габермас, А. Гідденс та інші), роблячи основний акцент на індивідуалізації соматичної культури [4, с.39].

Це, в свою чергу, має принципове значення для практики фізичного виховання, насамперед у вищій школі. Якщо традиційно медичні спецгрупи були своєрідною соціальною та культурною периферією вузівського спорту, то зараз, як свідчить світова тенденція, вони починають ставати осередками нових культурних та оздоровчих практик, сприяючи оздоровленню і окультуренню нації.

Якщо раніше спецмедгрупа переважно розглядалася як своєрідний ізолятор, відокремлюючи фізично розвинутих студентів від ослаблених, то сьогодні ця модель визнається не ефективною. Фізичне виховання є ефективним засобом формування солідарності, взаємодопомоги та відповідальності студентського колективу. Щоб здійснити цю апелятивну настанову слід розімкнути спец групу, допомогти подолати студентам сором і скутість (наприклад через зайву вагу тощо), прищепити їм дух змагання. Для цього фізичне виховання у спецмедгрупах необхідно поєднувати з різноманітними поза аудиторними спортивними заходами, де може здійснюватися соціокультурна інтеграція студентської молоді. Це можуть бути різні спортивні свята з рухливими іграми, конкурсами, розрахованими не стільки на демонстрацію фізичної кондиції, скільки на прояви між людської солідарності.

Виховання студентів, причому не тільки фізичне, це також і підготовка до групової діяльності, або командної роботи (team-work). Відкрита медична група як тимчасовий колектив, створений нібито для тимчасових цілей, може стати моделлю відносин у суспільному житті, якщо продумати систему фізичних вправ як ланцюг солідарної поведінки. У подальшому вважається за доцільне організацію для фізично ослаблених студентів короткострокових табірних зборів

Висновки. Впровадження комунікативно орієнтованого фізичного виховання дає змогу поєднати тілесне і духовне, що завжди становило серцевину гуманістичного спортивного руху, вагомий внесок до якого робить вузівська фізична культура. Комунікативний аспект в організації і практиці фізичного виховання дозволяє досягти розуміння, що не всі фізичні вади і дефекти можливо усунути, але можливо навчитися з ними жити повноцінним життям. Саме це є результатом і критерієм ефективності соціокультурної інтеграції засобами фізичного виховання.

Література.

1. Булич Э.Г. Физическое воспитание для ослабленных детей. – М.: Высшая школа. 1986. – с. 23 – 46.

2. Мальований А.В. та інш. Медико-біологічні та педагогічні аспекти структурно-функціональної організації управління фізичним станом студентів спецмедгруп// Наук.-практ.конф «Фізична культура, спорт і здоров'я» - Дніпропетровськ. 1999.

3. Левків В.І. Використання засобів української народної фізичної культури у фізичному вихованні дітей та молоді: Дис...канд.наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02. – Львів, 1998. – 193с.